

ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПІДПРИЄМНИЦТВА, КОРПОРАТИВНОЇ ТА ПРОСТОРОВОЇ
ЕКОНОМІКИ

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні вченої ради економічного
факультету

протокол № 11 від 21 травня 2022 р.

Голова вченої ради

_____ Орехова Т.В.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до виконання самостійної роботи з дисципліни

«ОСНОВИ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ»

галузь знань	07 «Управління і адміністрування»
спеціальності:	076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
освітня програма:	«Туристичний бізнес»
ступінь освіти	бакалавр
факультет	економічний

Клочковська В.О. Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи з дисципліни «Основи туристичного бізнесу» – Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2022. – 14 с.

Рекомендується для студентів та викладачів економічного факультету Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Рецензенти:

Панченко І.В., к.е.н., доцент кафедри менеджменту та поведінкової економіки
Шкурят М.Є., к.е.н., доцент кафедри міжнародних економічних відносин

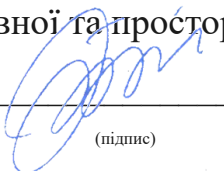
Укладач(і):

Клочковська В.О., к.е.н., доцент, доцент кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки

Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи з дисципліни «Основи туристичного бізнесу» затверджені на засіданні кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки.

Протокол від «10» травня 2022 року № 15

Завідувач кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки

_____ О.С. Трегубов
(підпис)

Схвалено навчально-методичною комісією економічного факультету ДонНУ імені Василя Стуса

Протокол від «___» 2022 року № ___

«___» 2022 року

Голова НМК _____
(підпис)

© Клочковська В.О., 2022 рік

© ДонНУ імені Василя Стуса, 2022 рік

ВСТУП

Самостійна робота студентів є складовою навчального процесу, важливим чинником, який формує вміння навчатися, сприяє активізації засвоєння студентом знань та їх реалізації.

Самостійна робота студента є основним засобом опанування навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Індивідуально-консультативна робота — це форма організації навчальної роботи викладача зі студентами, що здійснюється шляхом створення необхідних умов для виявлення і розвитку індивідуальних особливостей студента. Індивідуально-консультативна робота здійснюється з метою посилення мотивації студентів до пізнавальної діяльності та спрямування її в необхідне русло.

Мета цих методичних рекомендацій — визначити вимоги та умови, необхідні для організації самостійної навчальної та наукової праці студентів. Вони спрямовані на виконання таких завдань:

- створення передумов для впровадження єдиного підходу викладачів до організації самостійної роботи студентів та індивідуально-консультативної роботи;
- створення організаційно-методичних засад щодо розвинення у студентів мотивації до навчання;
- сприяння формуванню у студентів навичок самостійної навчальної, науково-дослідної та практичної роботи;
- сприяння формуванню професійних якостей, знань, умінь і навичок майбутніх фахівців;
- створення умов для гармонічного творчого розвитку особистості студента;
- сприяння засвоєнню в повному обсязі навчальної програми та формуванню самостійності, як особистісної риси та важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність.

Завдання самостійної роботи студентів — засвоєння певних знань, умінь, навичок, закріплення та систематизація здобутих знань, їх застосування при виконанні практичних завдань та творчих робіт, а також виявлення прогалин у системі знань із предмета.

Самостійна робота студентів з дисципліни становить більшу частину часу, передбаченого для виконання основної освітньої програми з урахуванням рекомендацій Міністерства освіти і науки України щодо кількості годин аудиторних занять на тиждень.

Зміст самостійної роботи студента з даної дисципліни визначається навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями викладача.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни

“ОСНОВИ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ”

№	Назва змістового модуля і теми	Годин
1	2	3
	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
1	Тема 1. Теорія туристичної діяльності	4
2	Тема 2. Форми і види туристичної діяльності	4
3	Тема 3. Професійна діяльність у туристичній галузі	4
4	Тема 4. Основи туроперейтінгу	4
5	Тема 5. Основи екскурсознавства	4
	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПІДПРИЄМНИЦТВО У ТУРИЗМІ	
6	<i>Тема 6. Безпека туристичних подорожей</i>	4
7	<i>Тема 7. Підприємництво у туризмі</i>	8
8	<i>Тема 8. Туристичний продукт</i>	8
9	<i>Тема 9 Інформаційні технології в туризмі</i>	4
10	<i>Тема 10. Маркетингова стратегія туристичного підприємства</i>	4
11	<i>Тема 11. Реклама в туризмі</i>	4

«Основи туристичного бізнесу». В кожній галузі відбувається пошук нових шляхів та методів виробництва, здійснюється аналіз сучасного стану, окреслюються перспективи на майбутнє. Ці процеси характерні також для туристичної галузі, яка спрямована на отримання прибутку через задоволення туристичних потреб населення, надання йому різноманітних туристичних послуг у вигляді житла, харчування, транспортного й екскурсійного обслуговування та іншого сервісу. Туристичний бізнес - одна з найбільш динамічних галузей що швидко розвиваються у світовому господарстві. Туризм входить до трьох найбільших експортних галузей, поступаючись нафтовидобувній промисловості й автомобілебудуванню. На даний час туризм найрентабельнішою сферою світового господарства.

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи туристичного бізнесу» є формування у здобувачів вищої освіти початкових знань про поняття туризму та технологію й організаційні особливості туристичної діяльності, а саме: теоретичні засади туристичної діяльності, нормативна база ТД, особливості створення туристичного продукту, особливості організації відпочинку.

Загальні компетентності:

- Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.
- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Здатність працювати в команді.
- Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.
- Здатність діяти відповідально та свідомо.

Спеціальні компетентності:

- Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.
- Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.
- Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.
- Здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.
- Здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.
- Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.
- Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.
- Здатність до організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур.
- Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків.

Програмні результати навчання:

Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.

Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

Мати навички письмової та усної професійної комунікації державною й іноземною мовами.

Використовувати сучасні комп'ютерні і телекомунікаційні технології обміну та розповсюдження професійно спрямованої інформації у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

Організовувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

Вміти працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей.

Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати.

Застосовувати одержані знання й уміння для ініціювання та реалізації заходів у сфері збереження навколишнього природного середовища і здійснення безпечної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

Знати вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної і правової держави.

Демонструвати здатність діяти соціально відповідально на основі етичних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства.

Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці.

Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

Використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

Вміти застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

Оцінювати характеристики товарів і послуг у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності за допомогою сучасних методів.

Знати нормативно-правове забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати його на практиці.

Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.

Знати основи обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній і біржовій діяльності.

Застосовувати знання й уміння для забезпечення ефективної організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур з урахуванням ринкової кон'юнктури і діючих правових норм.

Знати основи бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків.

Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ **з дисципліни** **“ОСНОВИ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ”**

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1. Теорія туристичної діяльності

1. Культурно-історичне та соціально-економічне значення туризму у розвитку суспільства.
2. Основні теоретичні поняття та їх визначення.
3. Функції туризму в суспільстві.
4. Умови та фактори розвитку туризму.
5. Туризм і сфера послуг.
6. Правові засади діяльності туристичних організацій.

Питання для самоконтролю

1. Яке культурно-історичне та соціально-економічне значення туризму у розвитку суспільства?
2. Назвіть основні теоретичні поняття та їх визначення.
3. Які функції туризму в суспільстві ви знаєте?
4. Які є умови та фактори розвитку туризму?
5. Що таке туризм і сфера послуг?
6. Які правові засади діяльності туристичних організацій ви знаєте?

Теми докладів

1. Культурно-історичне та соціально-економічне значення туризму у розвитку суспільства.
2. Основні теоретичні поняття та їх визначення.
3. Функції туризму в суспільстві.
4. Умови та фактори розвитку туризму.
5. Туризм і сфера послуг.
6. Правові засади діяльності туристичних організацій.

Тема 2. Форми і види туристичної діяльності

1. Форми та види туризму.
2. Види маршрутів і турів.
3. Програми перебування туристів

Питання для самоконтролю

1. Які ви знаєте форми та види туризму?
2. Назвіть основні види маршрутів і турів.
3. Які бувають програми перебування туристів?

Теми докладів

1. Форми та види туризму.
2. Види маршрутів і турів.
3. Програми перебування туристів

Тема 3. Професійна діяльність у туристичній галузі

1. Агент з організації туризму.
2. Екскурсовод і гід-перекладач.
3. Менеджер туризму.
4. Професійна етика у туристичній діяльності.

Питання для самоконтролю

1. Які функції виконує агент з організації туризму?
2. Що входить в обов'язки екскурсовода і гід-перекладача?
3. Які функції виконує менеджер туризму?
4. Яке значення несе професійна етика у туристичній діяльності?

Теми докладів

1. Агент з організації туризму.
2. Екскурсовод і гід-перекладач.
3. Менеджер туризму.
4. Професійна етика у туристичній діяльності.

Тема 4. Основи туроперейтінгу

1. Організація роботи туристичної фірми.
2. Технологія організації туристичної подорожі.
3. Договірні стосунки в туризмі.
4. Туристичні документи.
5. Туристичні формальності.

Питання для самоконтролю

1. Назвіть основи організації роботи туристичної фірми.
2. Яка технологія організації туристичної подорожі?
3. Опишіть договірні стосунки в туризмі.
4. Які туристичні документи ви знаєте?

5. Що можна віднести до туристичних формальностей?

Теми докладів

1. Організація роботи туристичної фірми.
2. Технологія організації туристичної подорожі.
3. Договірні стосунки в туризмі.
4. Туристичні документи.
5. Туристичні формальності.

Тема 5. Основи екскурсознавства

1. Екскурсія як вид туристичної діяльності.
2. Класифікація екскурсій.
3. Методика створення екскурсій.
4. Методика проведення екскурсій.
5. Техніка проведення екскурсій.
6. Майстерність екскурсовода.

Питання для самоконтролю

1. Що входить в поняття екскурсія?
2. Назвіть основні класифікації екскурсій?
3. Яка методика створення екскурсій?
4. Яка методика проведення екскурсій?
5. Що відносять до техніки проведення екскурсій?
6. Що є майстерністю екскурсовода?

Теми докладів

1. Екскурсія як вид туристичної діяльності.
2. Класифікація екскурсій.
3. Методика створення екскурсій.
4. Методика проведення екскурсій.
5. Техніка проведення екскурсій.
6. Майстерність екскурсовода.

Тема 6. Безпека туристичних подорожей

1. Безпека туристичних подорожей як умова їх організації та здійснення.
2. Фактори ризику в туризмі.
3. Туризм і довкілля.
4. Права та обов'язки туристів.
5. Претензійна робота в туризмі.
6. Страхування в туризмі.

Питання для самоконтролю

1. Що відносять до безпеки туристичних подорожей?
2. Які фактори ризику в туризмі ви знаєте?
3. Що таке туризм і довкілля?
4. Які права та обов'язки туристів?
5. Що таке претензійна робота в туризмі?
6. Опишіть страхування в туризмі.

Теми докладів

1. Безпека туристичних подорожей як умова їх організації та здійснення.
2. Фактори ризику в туризмі.
3. Туризм і довкілля.
4. Права та обов'язки туристів.
5. Претензійна робота в туризмі.
6. Страхування в туризмі.

Тема 7. Підприємництво у туризмі

1. Туризм та фактори, що впливають на розвиток туризму.
2. Види підприємництва в туризмі.
3. Система управління і регулювання туристичної діяльності.

Питання для самоконтролю

1. Назвіть фактори, що впливають на розвиток туризму.
2. Які види підприємництва в туризмі ви знаєте?
3. Що відносять до системи управління і регулювання туристичної діяльності?

Теми докладів

1. Туризм та фактори, що впливають на розвиток туризму.
2. Види підприємництва в туризмі.
3. Система управління і регулювання туристичної діяльності.

Тема 8. Туристичний продукт

1. Туристичний продукт, як товар.
2. Туристичний пакет.
3. Структура туристичного продукту.
4. Класифікація турів.
5. Розробка туру.

Питання для самоконтролю

1. Що таке туристичний продукт?
2. Що входить в туристичний пакет?
3. Визначіть структуру туристичного продукту.
4. Класифікуйте тури.
5. Назвіть основні етапи розробки туру.

Теми докладів

1. Туристичний продукт, як товар.
2. Туристичний пакет.
3. Структура туристичного продукту.
4. Класифікація турів.
5. Розробка туру.

Тема 9 Інформаційні технології в туризмі

1. Інформаційні технології створення туристичного продукту.
2. Автоматизація туристичних послуг.

Питання для самоконтролю

1. Які ви знаєте інформаційні технології створення туристичного продукту?
2. Опишіть процес автоматизації туристичних послуг.

Теми докладів

1. Інформаційні технології створення туристичного продукту.
2. Автоматизація туристичних послуг.

Тема 10. Маркетингова стратегія туристичного підприємства

1. Маркетингове дослідження.
2. Сегментація туристичного ринку.
3. Сезонність функціонування туристичного ринку.

Питання для самоконтролю

1. Що вчідосять до маркетингового дослідження?
2. Що таке сегментація туристичного ринку?
3. Як впливає сезонність на функціонування туристичного ринку?

Теми докладів

1. Маркетингове дослідження.
2. Сегментація туристичного ринку.
3. Сезонність функціонування туристичного ринку.

Тема 11. Реклама в туризмі

1. Реклама та формування попиту на туристичні послуги.
2. Виставочна діяльність в туристичному бізнесі.

Питання для самоконтролю

1. Як впливає реклама на формування попиту на туристичні послуги?
2. Яке значення має виставочна діяльність в туристичному бізнесі?

Теми докладів

1. Реклама та формування попиту на туристичні послуги.
2. Виставочна діяльність в туристичному бізнесі.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Божидарнік Т.В., Міжнародний туризм: Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2019. 312 с.
2. Гродзинська О. Основи рекреалогії: економіко-екологічний та маркетинговий аспект: Навчальний посібник, 2017. 264 с.
3. Галасюк С. Нездіймінов С., Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності. К.: Центр учбової літератури, 2019. 178 с.
4. Замкова А., Нездоймінов С., Гродзинська І. Основи рекреалогії. К.: Центр учбової літератури, 2019. 264 с.
5. Мальська М. П. Туристичний бізнес: теорія та практика: підручник. 2-ге вид. перероб. та доп. К.: Центр учбової літератури, 2017. 544 с.
6. Мальська М., Гамкало М., Бордун О. Туристичне країнознавство, Європа. К.: Центр учбової літератури, 2019. 223 с.
7. Мальська М.П., Гаталяк О., Туризм у містах. К.: Центр учбової літератури, 2019. 224 с.
8. Кудла Н. Сільський туризм: основи підприємництва та гостинності. К.: Центр учбової літератури, 2017. 152 с.
9. Тягунова Н., Спориш О., Іржавська Л. Основи організації туристичного бізнесу. К.: Центр учбової літератури, 2018. 134 с.

Допоміжна література

1. Господарський кодекс України. Верховна Рада України; Кодекс від 16.01.2003 № 436-IV (Редакція від 02.08.2017). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
2. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань. Верховна Рада України; Закон від 15.05.2003 № 755-IV (редакція від 01.01.2017). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/755-15>.
3. Про ліцензування видів господарської діяльності. Верховна Рада України; Закон від 02.03.2015 № 222-VIII (Редакція від 28.09.2017). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/222-19>.
4. Гілл Н. Думай і багатій. Харків: Книжковий Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2017. 256 с.
5. Трегубов О., Чайдак А. Тенденції поширення франчайзингових мереж в Україні. *Галицький економічний вісник*. 2013. №1(40). с.77-82.
6. Солоненко Ю.В., Трегубов О.С. Рольова ідентифікація засновника сімейного бізнесу. *Теоретичні та прикладні питання економіки*. Збірник наукових праць. 2018. №2(37). С.52-61.
7. Modern Manadgement: Economy and Administration. Monograph. Opole: Oleksandr Tregubov, Yuliia Popova. Development of modern e-commerce in Ukraine. The Academy of Management and Administration in Opole, 2018.
8. Господарський кодекс України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
9. Поліщук Г. О. Державна підтримка розвитку малого підприємництва: вітчизняний та зарубіжний досвід. *Актуальні проблеми державного управління*. URL: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/apdu/2017-1/doc/6/03.pdf>.
10. Харчишина О. В. Вплив наукових шкіл менеджменту на формування теорії організаційної структури. *Економіка. Управління. Інновації*. 2010. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2010_1_23.
11. Certo Samuel C. Modern management: concepts and skills. 12th ed. Prentice Hall, 2011. 580 p.
12. DuBrin Andrew J. Essentials of Management. J. DuBrin. 9th ed. Cengage Learning, 2010. 727 p.

13. Encyclopedia of management. Edited by M. M. Helmes. 5th ed. Farlington Hills: Thomson Gale, 2006. 1028 p.

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. Центр креативних технологій InvenTech. URL: <http://www.inventech.ru/lib/predpr/predpr0032/>

2. ІнфоМенеджмент. URL: http://infomanagement.ru/lekciya/Strategiya_razvitiya_predpriyatiya

3. Study Space. Обще́доступное хранилище знаний. URL: <http://studyspace.ru/mikroekonomika-ekonomika-predpriyatiya-predprinima>

4. KlubOK: специализированный ресурс по управлению качеством. URL: <http://www.klubok.net/pageid668.html>

5. Онлайн документи, учебные материалы. URL: <http://gendocs.ru/v37092>

Інформаційні ресурси в Інтернет

6. Центр креативних технологій InvenTech [Електронний ресурс]. — URL: <http://www.inventech.ru/lib/predpr/predpr0032/>

7. ІнфоМенеджмент [Електронний ресурс]. — URL: http://infomanagement.ru/lekciya/Strategiya_razvitiya_predpriyatiya

8. Study Space. Обще́доступное хранилище знаний [Електронний ресурс]. — URL: <http://studyspace.ru/mikroekonomika-ekonomika-predpriyatiya-predprinima>

9. KlubOK: специализированный ресурс по управлению качеством [Електронний ресурс]. — URL: <http://www.klubok.net/pageid668.html>

10. Онлайн документи, учебные материалы [Електронний ресурс]. — URL: <http://gendocs.ru/v37092>